

БРАНИМИР СЪБЕВ

СТАРИЯТ АНТИКВАР

chitanka.info

Библиотеката в Масачузетския университет беше почти празна — както всеки друг петък следобед. Повечето студенти си стягаха багажа още предния ден и след приключване на лекциите в петък хващаха автобуса или влака, а нерядко волана на личния си автомобил и отпрашваха към родните места. Някои си тръгваха още в четвъртък, а други — дори в сряда вечерта. Бързаха да се махнат от шумния, негостоприемен град и да се приберат вкъщи, където майките им бяха приготвили вкусно ядене и им вземаха от ръцете саковете с мръсното пране. Тогава студентите прекарваха един вълшебен уикенд — петък вечер купонясваха, цяла събота гледаха телевизия и мързелуваха, а вечерта се натискаха с гаджето. След това идваше омразната неделя — когато си приготвяха багажа и трябваше да се връщат в големия град, където учеха.

Неприязната от завръщането беше силна и неподправена. В този град трябва да се пести всеки цент, в този град може да ти се случи всичко, в тясната мизерна квартира няма дори портативен телевизор... и най-вече я няма грижовната майка, която да ти сготви, да те изпере или просто да ти почисти дрехите и обувките. Грижовната майка, която сега ти тика в ръцете пари и строго ти нарежда да не ги харчиш за глупости — нареждане, което си сигурен, че ще пренебрегнеш, преди още да си преполовил пътя към големия град. Сетне мама те целува по бузата, моли те да се пазиш, после ти маха за сбогом заедно с по-малкия ти брат или сестра. Баща ти не те изпраща — той или е богат бизнесмен, разведен с майка ти и навестяващ ви веднъж в месеца, колкото да остави пари за учебници, или спи дълбоко в стаята на първия етаж, изморен до смърт от работа. Да, защото работи на две места едновременно, за да издържа следването ти и тайничко се гордее като цар пред всичките си колеги и съседи със своето дете, което е студент и „ще стане голяма работа това хлапе, слушайте какво ви казвам“. А ти пътуваш през най-различни малки градчета и зяпаш дърветата през прозореца, докато накрая пристигнеш и пак отиваш да караш лекции и семинари в университета. Университета с неговите просторни аудитории и недобросъвестни колеги, пушещи тайно в тоалетните. Университета с беловласите професори, които честичко забравят цели пасажи от лекцията, но никога не забравят да разкажат някой простицък виц и да разсмеят цялата аудитория, което им доставя повече удоволствие, отколкото самата лекция. Университета с

асистентите, които винаги са готови да отговорят на всеки твой въпрос, а тайничко ти правят мръсно и се стремят всячески да те прецакат на изпита — че как иначе, нали ако изкараш прекалено много отлични оценки, току-виж си ги изместил от мястото им...

И така я караш няколко години, докато накрая се съберете всички в просторния двор, облечени в идиотските черни роби и с още по-идиотските квадратни шапки с пискюлчета на главите. Седите на столовете, праметнали пурпурни шалове през рамо, смеете се и се бъзикате с всичко и всички, а студентите от по-долните курсове са се насъбрали да ви зяпат и си повтарят, че скоро, много скоро ще бъдат като вас. Слушате приветственото слово на декана, което завършва с пожелание за здраве и щастие и довечера да не прекалявате много с алкохола, който ще се лее къде ли не. После се изтъпанва ръководителят на катедрата и с дрезгавия си старчески глас ви вика по име. Ти отиваш, нахилен до уши, здрависваш се с него и получаваш заветната диплома, в името на която си вложил толкова време, труд, усилия и средства. Ръководителят се опитва да се пошегува, ала забравя какво има да каже и ти го потупваш снизходително по рамото, след което се обръщаш към насъбралото се множество и му наговорваш куп глупости, от които всички се превиват от смях, а доцентите и професорите се подсмивват под мустак и също се мъчат да не се разсмеят с цяло гърло. Завършваш с някои неприлични подмятания към красивите колежки, от което те се изчервяват до уши, а поредният студент вече те изблъсква и на свой ред започва да дрънка глупости на микрофона. След това слизаш гордо, надут като паун, връщаш се на мястото си и изчакваш и последния студент, който винаги се оказва отговорникът на групата и ви казва, че вие — випуск 'XX — сте най-добрите и след възторжени крясъци, много откраднати целувки и хвърчащи шапки във въздуха се нареждате един до друг и специално повикан фотограф ви снима всичките — усмихнати млади хора, развяващи дипломите си към него. Тук е и цялото ти семейство, пременено празнично, и те очаква. Следват много прегръдки и целувки, после се качвате в колата и баща ти дава газ, като не спира да разправя по целия път какви лудории е правил, докато е бил млад — което често кара майка ти да свива сърдито устни. Вече пристигате в родното градче, а там те очаква старата двуетажна къща, която те приветства с добре дошъл. Тук е старата ти компания, тук е скъпата ти

приятелка, с която ходите още от десети клас и за която знаеш със сигурност, че ще стане твоя съпруга и спътница в живота. Следва една купонджийска вечер, в която обикаляте заведенията из града с кадилака на някой от приятелите ти, вдигате шум до бога, а ченгетата си затварят очите за лудориите ви — нали и те ви познават. После се събуждаш на другия ден към обед с мътни или направо несъществуващи спомени от преживяното снощи и ужасен махмурлук. След като изтрезнееш достатъчно, незабавно въртиш един телефон на отговорника на групата, който също е станал току-що, и след като напсувате дружно фотографа, понеже се бави със снимката на курса при завършването, отговорникът ти доверява, че фотографът ще направи цял албум — албум, уникален за всеки випускник. И за това ще иска два̀сет и девет долара и деветдесет и пет цента. Мърмориш под нос, че това си е пладнешки обир — цели трийсет кинта за няколко страници снимки, но накрая въздъхваш и се примиряваш, след което още същия следобед изпращаш пощенски запис до фотографа, чийто адрес сте си записали още през последния учебен ден. И след една седмица пощальонът оставя колет, в който се мъдри въпросният албум. Утешаваш се, че все пак човекът си е заслужил трийсетте долара — албумът е безупречен, изпипан докрай и както трябва. Цял ден разглеждате албума със семейството, после с приятелите и гаджето, което се муси всеки път, когато посочиш някоя хубава коледжа и обясняваш коя е, каква е и откъде е. Докато накрая вечерта, преди да си легнеш, изваждаш дипломата и я разглеждаш задълбочено, мислейки си — ей, най-накрая, сега всичко вече ще се нареди, тук този мръсник можеше да ми пише повече, ама карай... след което я заключваш в чекмеджето и се просваш на леглото с мисълта, че вече си голяма клечка и съвсем скоро ще се втурнеш напред в живота със скоростта и силата на парен локомотив. А снимките в албума от университета ти ще пожълтеят с времето и след много години ще ги показваш на внуците си с мисълта, че нищо не е вечно на този свят и животът отлита подобно на есенен лист, подет от вятъра.

Второкурсникът Майкъл Бърг огледа празната читалня. Освен него в петъчния следобед тук беше едно пълничко момиче с очила и някакъв висок асистент в безличен сив костюм. Майкъл беше от

еврейски произход и може би това бе една от причините, поради която повечето му колеги го отбягваха. Другата причина бе, че той никога не се събираше с тях, дори на едно глупаво кафе, дето има една приказка. Предпочиташе да прекарва свободното си време в читалнята или в квартирата, където вършеше едно и също: четеше учебници, при това не само тези по дисциплините, по които щеше да държи изпити този семестър, а и такива, характерни за другите специалности. Майкъл затвори учебника по управление на фирмата и отиде да го остави обратно на мястото му. Намести машинално очилата си, докато търсеше кой друг учебник да прегледа. Да, очилата. Преди два месеца се наложи да ги носи постоянно, защото очите започнаха да му изневеряват. Родителите му смятаха, че е съвсем в реда на нещата синът им да учи, докато е вкъщи, но не знаеха, че в големия град също не прави нищо друго. Мислите на Майк прескочиха за момент към Ребека, докато ръката му разсеяно търсеше поредната книга. Миналата година родителите му го запознаха с нея — тя беше дъщерята на едно приятелско семейство, също еврей, които им бяха дошли на гости. Всъщност двете семейства едва ли не ги сватосаха насила, но след известно време младият студент откри, че с Ребека действително се харесват, за голямо удовлетворение и гордост и на неговите, и на нейните родители. За нещастие родният град на Майкъл се намираше доста далеч оттук и той си ходеше вкъщи най-често веднъж в месеца. Как искаше да я види, просто да се срещнат и да прочете за кой ли път в свенливите ѝ кафяви очи, че тя го обича... Трябваше да я навие вече — знаеше, че семействата им щяха да надигнат вой до небесата, ако правеха секс преди сватбата, ала, от друга страна, не се стои девствен цял живот...

Най-накрая второкурсникът по маркетинг реши да вземе опърпания учебник по финансово счетоводство и седна с него отново на мястото си. Да, въпреки всичко не му се искаше да се задоволява само с целувки, когато се усамотяваха за малко с Беки — искаше му се да я види гола в леглото си, подканяща го да дойде при нея. Но кога ли щеше да стане това...

Изведнъж от учебника изпаднаха няколко стари, пожълтели листа хартия. Личеше си, че не са от този учебник, а след като Майкъл ги огледа внимателно, разбра, че въобще не са от книга. Бяха напечатани на пишеща машина и защипани с кламер. Сигурно някой е

вземал учебника за вкъщи и си е отбелязвал с тях докъде е стигнал, а после ги е забравил вътре. Любопитството накара младия еврейин да остави за малко учебника настрана и да се зачете в старите листове. Бяха без заглавие, но още първите думи привлякоха погледа на Майкъл:

Това се случи преди повече от четиридесет години, ала си го спомням така, сякаш беше вчера. Събитието се запечата в мен и досега свети като черно слънце в душата ми. След това много разпитвах и прекарвах часове из библиотеките, търсейки информация за този загадъчен случай. Накрая успях да подредя отделните късчета информация, подобно на парченца от пъзел и ще се опитам да ги представя тук, в тези листове хартия. Дано някой го намери след смъртта ми, за да се знае какъв мрак може да цари в човешкото съзнание. Но нека да започна.

Някъде през 30-те в един затънтен град в южен Охайо живял странен мъж на средна възраст, притежаващ антикварна книжарница. Ще го нарека Джордж. Този Джордж живеел съвсем сам на края на града — нямал семейство, нито роднини. Книжарничката се намирала в гаража до къщата му. Всеки, който идвал да си купи нещо, можел да го види излегнат в едно люлеещо се кресло наред самия гараж, зачетен в книга. Тогава антикварят затварял книгата, спирал да се люлее и хвърлял ласкав поглед на клиента си над големите очила с рогови рамки, след което любезно го питал какво ще обича. Рядко се случвало някой да си тръгне, без да си купи поне една книга — Джордж бил толкова услужлив и сладкодумен, че едва ли не те задължавал да си избереш някоя от книгите му. Клиентите най-често си тръгвали доволни с томче под мишница (или няколко тома), изпроводени от благословията на продавача.

На външен вид той бил съвсем обикновен — нисък, набит, с къса черна коса, виеща се на къдри по главата му. Но вътрешно не бил като нормалните хора. Притежавал

скрита сила, някакъв несрещан досега демоничен талант. Когато някой човек му станел редовен клиент, антикварят му подарявал малка книжка, подвързана с черна кожа. Това била собствената автобиография на Джордж. В нея той бил описал целия си живот, всички свои мечти, чувства, желания и стремежи. Според мен този антиквар ясно е съзнавал своята сатанинска дарба и съвсем преднамерено я е прилагал. Защото който прочетял книгата неминуемо изгубвал своя разум и започвал да върши страшни дела. Ще изброя някои от страхотиите, случили се в града по онова време.

Джейсън Карпентър купил голяма готварска книга за жена си и няколко опърпани детски книжки за тригодишната си дъщеря. Получил като безплатен подарък автобиографията на Джордж и същата нощ, когато жена му и детето си легнали да спят, Джордж слязъл долу в кухнята и на един дъх я прочел. След това затворил книгата и взел от едно чекмедже голям нож за месо. Качил се по стълбите и се загледал в двете му най-скъпи същества на този свят, които спели дълбоко. После изведнъж ги наръгал по няколко пъти през завивките, хванал ги за косите и ги повлякъл надолу по стълбите. Кървавият нож останал да лежи злокобно на пода — изцапан с кръв и огряван от луната, чиято светлина се процеждала през прозореца. Джейсън излязъл на двора, взел чук и пирони от навеса до къщата и заковал труповете на външната порта, разпънати на кръст. Случайно пред къщата минала патрулката на градския шериф. Косата на последния се изправила, като видял какво прави Джейсън. Якият шериф бил принуден да удари по главата буйстващия убиец с дръжката на револвера си, след което го прибрал в участъка. Но това далеч не бил единственият трагичен случай.

Моника Роуз купила цяла чанта с екзотични романи от любезния антиквар и не забелязала как той ловко пъхнал и една малка, подвързана с кожа книжка между романите. Вечерта Моника решила да се приспи сладко с някоя от купените днес книги. Привлякло я малкото, особено томче,

и за някакви си два часа и половина старата мома го прочела. След това Моника слязла боса в кухнята, където спяло кученцето ѝ — мъничка бяла болонка. Жената взела едно шило за лед и започнала да го забива бавно и отмерено в тялото на невинното същество. После Моника взела мъртвия си любимец и нарисувала с кръвта му вуду-символи навсякъде по стените — а през живота си дори не била чувала за вуду. Сетне строшила с един стол всички прозорци в къщата и започнала да крещи някакви неразбираеми фрази. Шумът събудил съседите, които се обадили в полицията и не след дълго пищящата Моника била отведена в участъка.

Ще посоча само още един случай от общо тринадесетте, случили се за два месеца в родния Клатърбък. Приятелката на един мой връстник се отбила при антикваря и купила три книги за рождения ден на приятеля си от Джек Лондон — любимия му автор. Тя не могла да откаже на настоятелните увещания на антикваря и приела и безплатен подарък към вече закупените книги — същото проклето черно книжле. Отишла при гаджето си и му подарила книгите, но автобиографията на Джордж запазила за себе си. Антъни, гаджето ѝ, много се зарадвал и се разбрали на другия ден той да ѝ се обади. На другата сутрин влюбеният Антъни позвънил в девет и половина на вратата на своята Рита. Тя излязла усмихната с ловната пушка на баща си в ръце и започнала да стреля по гаджето си, без да спира да се усмихва. Последния куршум запазила за себе си. Впоследствие многострадалният шериф открил в къщата и телата на родителите на Рита. По главите на трупове имало следи от многобройни удари с тежък и тъп предмет. Шерифът не се чудил много време с какво са били убити — в кухненската мивка лежал кървав чук.

По онова време още носех очила — големи лупи с телени рамки. До десети клас всички ми се подиграваха заради стеснителността ми и отличните оценки, които получавах. Не ми беше трудно да се досетя кой стои зад

всичко. Обикновени хора изведнъж се побъркваха и започваха да убиват — значи тук имаше нещо ненормално. Навсякъде бях откривани малки, подвързани с кожа книги, за които знаех почти със сигурност, че преди не са били част от личната библиотека на семействата, станали жертви. Бях виждал такива книги в гаража на Джордж, откъдето веднъж откраднах „Принцът и просиякът“ на Марк Твен. Стана ми ясно каква е работата — този антиктар по цял ден киснеше в гаража при книгите, нищо не работеше, а пък всичко си му вървеше. Едва ли търговията със стари книги може да донесе добри доходи — силно се съмнявам. Затова се реших на един рискован ход — да отмъстя за всички жертви и най-вече за моя приятел Антъни. Една нощ откраднах от гаража на баща ми петлитрова туба бензин и една щанга и се промъкнах до къщата на Джордж. Успях да повдигна с лоста падащата врата на гаража и да се промъкна вътре. Наплисках навсякъде с бензин и започнах да събарям рафтовете с книги. Предвидливо бях блокирал механизма на вратата на гаража, след като се вмъкнах вътре. Шумът от падащите рафтове събуди Джордж и той с мърморене слезе на долния етаж и отключи вратата на гаража откъм къщата. Изчаках скрит зад същата врата. Той влезе, носейки голям електрически фенер и бейзболна бухалка. Блъснах го силно в гърба и антиктарят се сгромоляса наред хаоса в гаража. Извадих бързо зипото, щракнах и хвърлил запалката сред книгите, след което затворих вратата зад себе си и я заключих с ключа, който стърчеше от другата страна. Не можех да повярвам на късмета си — бях успял! Отвътре се чуваха крясъците на антиктаря и блъскането по вратата. След малко той започна да пищи — явно огънят вече се бе прехвърлил и върху него. Чувах как отчаяно дърпа ръчката на гаражната врата и вие от безсилие и болка. Изскочих от къщата и излязох пред гаража. През процепите между вратата и бетона светеше и излизаше дим, а Джордж не спираше да вика. Минах по разни обиколни пътеки и се прибрах тихо вкъщи, като скрих под леглото вмирисаните

на бензин дрехи. Впоследствие ги изгорих в задния двор. Върнах тайно щангата обратно в гаража на баща ми, а за тубата с бензин се направих на луд. После разбрах, че Джордж е изгорял в гаража заедно със сатанинските си книги. След това цял живот издирвах тринадесетте оцелели книги и ги изгарях. Две от тях обаче останаха в полицейския участък и не можах да се добера до тях. Бях решил да подпаля участъка, но не го направих — не защото ме беше страх, а защото не бях сигурен, че книгите ще изгорят. След време обаче преместиха книгите някъде в западните щати и им изгубих дирите. Нямам сили да търся повече — артритът и ревматизмът ми си казват думата, а и паметта ми започва да отслабва. Нека този, който намери това след смъртта ми се погрижи делото да бъде завършено, защото злото не знае почивка и винаги се проявява, когато най-малко очакваш. То изчаква търпеливо своя час и аз съм сигурен, че отново ще излезе на бял свят и всичко ще се повтори отново. Спирам да пиша.

Дата: 18.12.1976 г.

Майкъл остави потресен листовете. Ако това действително беше истина... Младият евреин затвори непрочетения учебник и се огледа крадешком. Никой не гледаше към него, когато той тихомълком сгъна пожълтелите страници и ги прибра във вътрешния джоб на самото си. После стана и върна учебника обратно на мястото му и напусна библиотеката, махвайки с ръка на чаровните библиотекарки, които вече го познаваха по име. Младежът излезе на улицата, където вятърът вееше силно и сякаш се опитваше да му каже нещо. Майкъл вдигна яката на самото си и се затича с всички сили към неизвестността.

Трябваше да унищожи останалите две книги.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.